

BALÍČEK PRO UČITELE

A large crowd of people, seen from an aerial perspective, is arranged in a formation that mimics the flag of the European Union. The people are standing on a white surface, and their shadows are cast to the right. The formation consists of a circle of people at the top, with twelve vertical lines of people descending from it, and a larger circle of people at the bottom, all connected by horizontal lines of people. The people are wearing various colored clothing, creating a mosaic effect.

DEMOKRACIE EU V PRAXI

Vyjádřete svůj názor za
pomoci evropské občanské
iniciativy

Evropská
občanská
iniciativa

ÚVOD	1
LEKCE 1: STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ EU	3
LEKCE 2: DEMOKRACIE EVROPSKÉ UNII	11
LEKCE 3: EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA	17
LEKCE 4: ORGANIZACE A PROSAZOVÁNÍ EVROPSKÉ OBČANSKÉ INICIATIVY	21
ZÁVĚREČNÝ KVÍZ	25
VÝSTUPNÍ KVÍZ – ODPOVĚDNÍ KLÍČ	27
INFORMAČNÍ PŘEHLED O SMLOUVÁCH EVROPSKÉ UNIE	28
OBLASTI ČINNOSTI EU (VÝBĚR)	31
PROCES TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU	32

Úvod

Cílem tohoto vzdělávacího modulu je seznámit studenty s tématem účasti na demokratických procesech v Evropské unii a vybavit je znalostmi a dovednostmi, které jim umožní uplatňovat svá práva jakožto občanů EU. Modul se v rámci tohoto procesu zaměřuje na evropskou občanskou iniciativu. Absolvováním modulu studenti získají jasnou představu o účelu těchto iniciativ, o tom, jak fungují, jak zapadají do širšího kontextu demokracie v Evropské unii a jak je mohou využít k přispění k pozitivním změnám svého světa.

Co je to evropská občanská iniciativa?

Evropská občanská iniciativa umožňuje občanům EU ovlivňovat politiku EU tím, že do evropské agendy zařazují otázky, které jsou pro ně nejdůležitější. Občanská iniciativa sdružuje lidi z různých zemí EU, kteří sbírají podpisy a vyzývají Evropskou komisi k návrhu právních předpisů v oblastech, ve kterých má Komise pravomoc jednat. Jedná se o způsob, jak zahájit politickou debatu zdola nahoru a jak zvýšit povědomí o společných záležitostech, které spojují lidi z různých zemí. Tento nástroj byl spuštěn v roce 2012 a nyní přináší své ovoce – několik iniciativ již vyústilo v konkrétní návrhy právních předpisů ze strany Evropské komise.

Proč by se studenti měli učit o účasti na demokratických procesech v EU se zaměřením na evropskou občanskou iniciativu?

Ve zdravé a prosperující demokracii mohou občané svobodně vyjadřovat své názory. Mohou účinně uplatňovat své volební právo, účastnit se veřejné debaty, a rozhodovat tak o své budoucnosti. Tato těžce vydobytá práva tvoří základ každé demokracie a jsou jádrem Evropské unie.

Demokracie je jednou ze základních hodnot, na nichž je Evropská unie postavena. Demokracii však nemůžeme považovat za samozřejmost. Je třeba ji aktivně rozvíjet, občané se musí aktivně účastnit demokratických procesů, které mají k dispozici. Toho lze ale dosáhnout pouze tehdy, když těmto procesům občané rozumí. Většina studentů sice ví, že se konají volby do Evropského parlamentu, je ale důležité, aby věděli, že změny v otázkách, které je zajímají, mohou dosáhnout i prostřednictvím jiných nástrojů, například evropské občanské iniciativy, což je klíčové právo EU zavedené Lisabonskou smlouvou v roce 2009.

Evropská občanská iniciativa je založena na spolupráci, protože vyžaduje, aby občané spolupracovali nejen s podobně smýšlejícími jednotlivci ve své zemi, ale aby našli podporu napříč několika členskými státy. Seznámení s evropskou občanskou iniciativou představuje proto také lekci spolupráce, organizace, přesvědčování a vytrvalosti.

Co je obsahem vzdělávacího modulu?

Modul se skládá ze čtyř tematických celků, z nichž každý má jiné zaměření, od obecnějších informací o Evropské unii až po konkrétní informace a aktivity související s evropskou občanskou iniciativou:

- 1) Stručný úvod o fungování Evropské unie
- 2) Demokracie v Evropské unii
- 3) Evropská občanská iniciativa
- 4) Organizace a prosazování evropské občanské iniciativy

Modul obsahuje následující materiály:

- Balíček pro učitele, který obsahuje pokyny ke každé lekci, klíč s odpověďmi, doplňující informace a odkazy na další zdroje.
- Balíček pro studenty k použití pro práci ve třídě a domácí úkoly v podobě opakování a dalšího výzkumu. Jsou zde uvedeny odkazy na příslušné internetové stránky dostupné ve všech úředních jazycích EU.
- Prezentace PowerPoint pro použití ve třídě včetně textu a videa (volitelně).
- Odkazy na soubory s videem. Všechna videa použitá v modulu jsou k dispozici ve všech úředních jazycích EU.
- Informační přehled pro další studium historie Evropské unie.
- Informační přehled o oblastech činnosti EU.
- Závěrečný kvíz.

Jak by měla probíhat výuka modulu?

Modul je navržen pro flexibilní použití. Přestože je uspořádán do čtyř tematických celků, můžete si materiál přizpůsobit svým podmínkám výuky (velikost třídy, vybavení, počet hodin atd.). Mějte na paměti, že oddíly s dalšími informacemi v plánu lekce jsou pouze orientační. Aktivitu spojenou s výzkumem lze zadat jako domácí úkol nebo provést v rámci lekce, pokud to čas a vybavení dovolí.

Pokud je čas omezený, lze základní informace obsáhnout ve čtyřech lekcích. Pokud máte více času, existuje mnoho oblastí, které lze prozkoumat a prodiskutovat do větší hloubky nebo které mohou posloužit jako základ k projektové práci. Na konci každého modulu najdete volitelnou projektovou aktivitu.

Jaké metodické přístupy se v modulu používají?

Materiál je koncipován tak, že využívá několik přístupů k výuce/učení:

- přímá prezentace,
- skupinová diskuse,
- práce ve skupině,
- projektová práce,
- individuální studium,
- výzkumná činnost,
- řešení problémů,
- hraní rolí,
- filmování.

Nebojte se však využít jakékoli jiné přístupy, které podle vašeho názoru pomohou studentům pochopit a zapamatovat si informace probírané v jednotlivých lekcích.

Terminologie

Přestože jsme se snažili omezit používání odborné terminologie na minimum, je nutné uvést některé pojmy, aby o nich bylo možné diskutovat. Nápoředu k pojmům používaným Evropskou unií naleznete zde: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=cs>. Nezapomeňte, že si můžete vybrat preferovaný úřední jazyk.

LEKCE 1: Stručné představení EU

PLÁN VÝUKY

ZÁMĚRY A CÍLE:

- pojmenování hodnot EU,
- představení schengenského prostoru a jednotného evropského trhu,
- pojmenování oblastí činnosti EU.

STUDENTI SE NAUČÍ:

- jak EU v obecné rovině ovlivňuje jejich životy,
- že má EU specifické oblasti působnosti, které ovlivňují jejich každodenní život.

STUDENTI SI PROCVIČÍ:

- výzkumné dovednosti,
- používání webových stránek Europa,
- diskutování / sdílení informací.

POTŘEBNÉ MATERIÁLY:

- PowerPoint k lekci 1,
- videa 1–3.

Kroky výuky

CO VÍME O EU?

- 1) Napište na tabuli písmena „EU“. Studenti budou mít za úkol vymyslet slova nebo krátké fráze, které si spojují s EU. Napište je na tabuli a vytvořte shluk slov. Lze to také provést pomocí aplikace, jako je Mentimeter (volitelně).
- 2) Vyzvěte studenty, aby strávili několik minut přemýšlením o tom, s čím přišli, např. je pocit obecně pozitivní/negativní? S čím si studenti EU spojují?

STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ EU

- 3) Přehrajte video 1 (**snímek PowerPoint 2**). Video představuje hlavní úspěchy Evropské unie. Zeptejte se studentů, zda některé z nich poznají nebo je dokážou odvodit.

Příklady: Sbor solidarity (mladí lidé pomáhají komunitám), uprchlíci, demokracie, solidarita (Charlie Hebdo), Nobelova cena míru, vznik Evropské unie, sjednocení Německa, Římská smlouva (1957) o založení Evropského hospodářského společenství.

- 4) Vysvětlete, že Evropská unie vznikla na základě řady smluv, které dodržují všechny členské země. Definují cíle a hodnoty, k nimž se všichni členové přihlásili, a také oblasti, ve kterých může Evropská unie přijímat opatření. Odkážete studenty na str. 26 v **Balíčku pro studenty**. Tato látka bude užitečná jako domácí úkol pro studenty, nebo ji lze v případě zájmu použít jako téma samostatné lekce.

HODNOTY EU

5) Přehrajte video 2 (**snímek PowerPoint 3**). Video představuje šest hodnot Evropské unie.

„Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Článek 2 Lisabonské smlouvy

6) Ukažte **snímek PowerPoint 4**. Pokud nepoužíváte PowerPoint, nahlédněte do **Balíčku pro studenty** na str. 1.

7) Vysvětlete, že EU má 6 základních hodnot, které představují základ všech politik a činností EU.

8) Použijte šest hodnot z PowerPointu nebo je napište na tabuli:

- a) Lidská důstojnost
- b) Svoboda
- c) Demokracie
- d) Rovnost
- e) Právní stát
- f) Lidská práva

Odkážte třídu na str. 1 **Balíčku pro studenty**. Poté rozdělte třídu do malých skupin. Požádejte každou skupinu, aby seřadila hodnoty podle důležitosti. Skupina by měla být schopna svůj názor zdůvodnit a příslušnou hodnotu definovat. Jako pomůcku použijte níže uvedené poznámky. Mějte na paměti, že neexistuje žádné „správné“ pořadí.

ZÁKLADNÍ HODNOTY EVROPSKÉ UNIE

LIDSKÁ DŮSTOJNOST

Koncept lidské důstojnosti spočívá v přesvědčení, že všichni lidé mají jedinečnou hodnotu, která je spojena výhradně s jejich lidskostí. Nesouvisí nijak s jejich třídou, rasou, pohlavím, náboženstvím, schopnostmi ani s žádným jiným faktorem než s tím, že jsou lidmi.

Lidská důstojnost ospravedlňuje lidská práva. Když se lidé rozdělují a hodnotí na základě vlastností, jako je třída, pohlaví, náboženství a podobně, vytváří to nerovné společnosti, ve kterých bují diskriminace. Lidé, kterým byla přiznána vyšší hodnota, požívají přednostního zacházení. Každý, kdo se do privilegované kategorie nevejde, se může stát obětí opuštění nebo útlatku.

SVOBODA

Svoboda pohybu dává občanům právo volně se pohybovat a pobývat po celém území Unie. Svobody jednotlivce, mezi něž patří respektování soukromého života, svobody myšlení, náboženského vyznání, shromažďování, projevu a informací, chrání Listina základních práv EU.

DEMOKRACIE

Fungování Unie je založeno na zastupitelské a participativní demokracii. Být evropským občanem znamená požívat politických práv. Dospělí občané EU mají právo volit ve volbách do Evropského parlamentu a v těchto volbách kandidovat. Občané EU mají právo být voleni a volit v zemi svého bydliště nebo v zemi svého původu. Občané mohou také přímo ovlivňovat politiku EU prostřednictvím nástrojů, jako je evropská občanská iniciativa.

ROVNOST

Rovnost znamená, že všichni občané mají před zákonem stejná práva. Zásada rovnosti žen a mužů tvoří základ všech evropských politik i evropské integrace. Uplatňuje se ve všech oblastech. Zásada stejné odměny za stejnou práci se stala součástí Římské smlouvy v roce 1957.

PRÁVNÍ STÁT

EU je založena na zásadě právního státu. Vše, co EU dělá, se zakládá na smlouvách, na kterých se dobrovolně a demokraticky dohodly její členské státy. Na dodržování práva a spravedlnosti dohlíží nezávislé soudnictví. Země EU svěřily konečnou pravomoc Evropskému soudnímu dvoru, jehož rozsudky musí všichni respektovat.

LIDSKÁ PRÁVA

Lidská práva chrání Listina základních práv EU. Patří sem právo nebyť diskriminován z důvodu pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace, dále právo na ochranu osobních údajů nebo právo na přístup ke spravedlnosti.

- 9) Vyzvěte skupiny, aby se se třídou podělily o své vybrané hodnoty a zdůvodnění. Nechte každou skupinu krátce představit své nápady a poté ještě věnujte několik minut skupinové diskusi.

SCHENGENSKÝ PROSTOR

- 10) Zeptejte se studentů, které členské státy Evropské unie (pokud nějaké) navštívili, a poté se zeptejte, zda někdo z nich navštívil země mimo Unii. Požádejte studenty, aby tyto zkušenosti porovnali. Vyzvěte studenty, aby se zamysleli nad tím, jak snadné je překročit hranice, nad délkou pobytu, vízovou povinností atd.

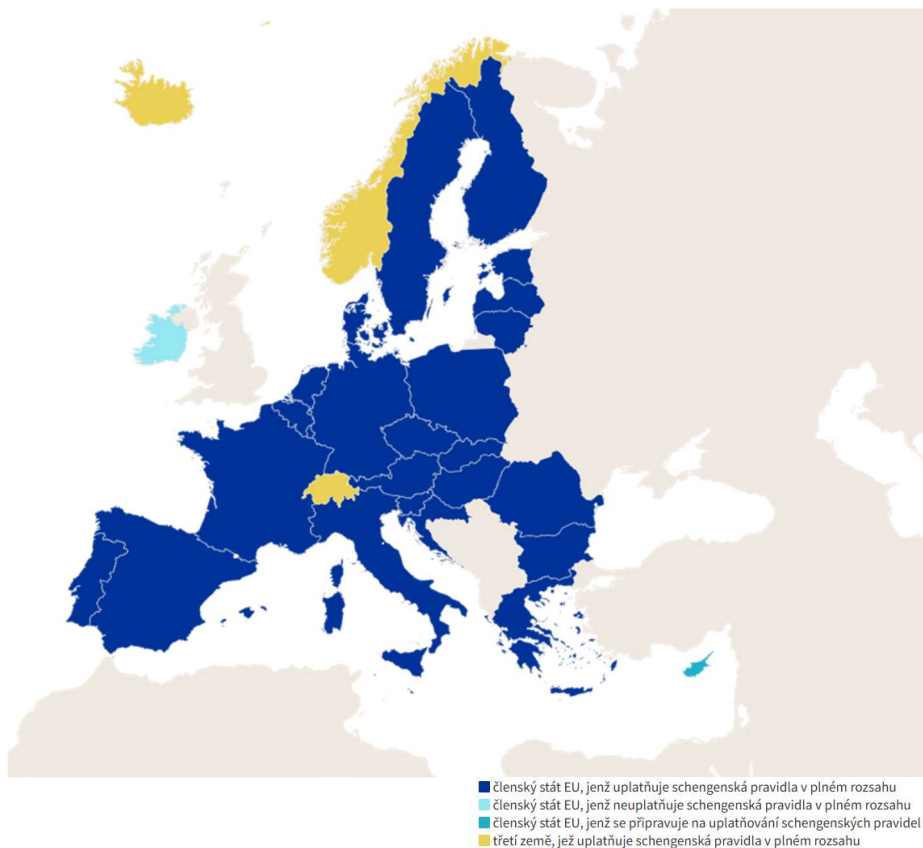
Schengenský prostor bez hranic zaručuje volný pohyb více než 400 milionům občanů EU, jakož i státním příslušníkům třetích zemí, kteří v EU žijí nebo ji navštěvují jako turisté, studenti na výměnných pobytech nebo za obchodními účely (každý, kdo se v EU zdržuje legálně).

- 11) Ukažte **snímek PowerPoint 5**. Pokud nepoužíváte PowerPoint, napište na tabuli „Schengenský prostor“.

- 12) Požádejte studenty, aby si do **Balíčku pro studenty** (str. 2) zapsali všechny země schengenského prostoru, na které si vzpomenu. Poté ukažte **snímek PowerPoint 6**. Pokud nepoužíváte PowerPoint, přečtěte odpovědi z informačního pole.

© Evropská unie, 2025.

Členské země schengenského prostoru (červen 2025):

Belgie, Bulharsko, Česko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Island, Itálie, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko.

Kypr je stále (červen 2025) kandidátskou zemí.
Irská republika se rozhodla k dohodě nepřistoupit.

https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_cs?ettrans=cs

JEDNOTNÝ TRH A CELNÍ UNIE

13) Přehrajte video 3 (**snímek PowerPoint 7**). Video představuje výhody jednotného trhu.

14) Přejděte na **snímek PowerPoint 8** nebo napište na tabuli: Zboží, kapitál, služby, lidé. Vysvětlete, že všechny z těchto položek se v rámci jednotného trhu těší volnému pohybu.

15) Rozdělte třídu do čtyř skupin a každé skupině přiřadte jednu svobodu. Dejte skupinám několik minut na to, aby se zamyslely nad výhodami těchto svobod z pohledu a) podniků a b) občanů EU. Požádejte je, aby se zamysleli nad tím, jak z nich osobně čerpali prospěch.

Volný pohyb zboží

Volný pohyb zboží znamená, že mezi členskými státy neexistují žádná cla a množství omezení. To znamená, že dodavatelé mohou své zboží volně prodávat v celé EU bez omezení, což jim umožňuje rozšiřovat své obchodní aktivity. Spotřebitelé mohou nakupovat svobodně po celé Unii a hledat tu nejvýhodnější nabídku.

Normalizace napříč Unii znamená, že mají spotřebitelé jistotu, že výrobek zakoupený v kterémkoli členském státě je vyroben dle stejných minimálních norem, například z hlediska vlastností a bezpečnosti. Také jejich spotřebitelská práva jsou chráněna, ať už nakupují kdekoli v EU.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/38/free-movement-of-goods>

Volný pohyb kapitálu

Volný pohyb kapitálu umožňuje občanům vyvíjet řadu aktivit v zahraničí, například otevírat bankovní účty, nakupovat akcie zahraničních společností, investovat tam, kde je nejlepší výnos, a nakupovat nemovitosti.

Evropské společnosti mohou investovat do jiných evropských společností, vlastnit je a aktivně se podílet na jejich řízení. Mohou také získat peníze, například půjčky, tam, kde je to nejlevnější.

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-markets/capital-movements_cs

Volný pohyb služeb

Odborníci a podniky mohou poskytovat své služby kdekoli v Unii, a to buď dočasně, nebo trvale. Aby to mohlo fungovat, pracuje EU na usnadnění uznávání kvalifikací napříč celou Unií.

Například vládní nabídková řízení na služby (až na některé výjimky) se nyní vyhlašují po celé EU, což umožňuje podnikům/konsorciím předkládat nabídky kdekoli v EU. Díky tomu mají podniky a vlády možnost vybírat z širšího spektra nabídek ty nejvýhodnější.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/40/freedom-of-establishment-and-freedom-to-provide-services>

Volný pohyb osob

Občané EU mají právo přestěhovat se do kterékoli země EU za účelem bydlení, práce, studia, hledání zaměstnání nebo odchodu do důchodu. V jiné zemi EU mohou pobývat až 3 měsíce, aniž by se tam museli registrovat, případně však budou muset nahlásit svou přítomnost. Jedinou podmínkou je mít platný občanský průkaz nebo cestovní pas. Pokud se zdržují déle než 3 měsíce, musí se registrovat k pobytu. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnání, odměňování a další pracovní a zaměstnanecké podmínky. Navíc tento článek stanoví, že pracovník z EU má právo přijmout pracovní nabídku, volně se pohybovat v rámci dané země, zůstat v ní z důvodu zaměstnání a za určitých podmínek i po jeho skončení.

https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/residence-rights/index_cs.htm#eu-citizen
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/41/free-movement-of-workers>

OBLASTI PŮSOBNOSTI

- 16) Ukažte studentům **snímek PowerPoint 9** nebo je odkažte na informační přehled v **Balíčku pro studenty**, str. 30.

Evropská unie může jednat pouze v těch oblastech, kde ji k tomu členské státy zmocnily prostřednictvím smluv EU.

- 17) Požádejte studenty, aby v **Balíčku pro studenty** (str. 3) odpověděli, do které oblasti činnosti spadají:

1. Při koupi nového notebooku získáte minimálně dvouletou záruku. (Ochrana spotřebitele)
2. Pokud má váš let velké zpoždění nebo je zrušen, dostanete odškodnění. (Doprava)
3. Vaše kvalifikace v jedné zemi EU se uznává i v jiné. (Jednotný trh)
4. Minimální počet 20 dnů volna ročně pro zaměstnance na plný úvazek. (Zaměstnanost a sociální věci)
5. Maximální počet tresek, které mohou rybáři ulovit. (Rybolov)
6. Množství energie (plynu/elektřiny), které musí pocházet z obnovitelných zdrojů energie, jako je solární a větrná energie. (Energetika)
7. Maximální množství jemných částic, které se smí nacházet v ovzduší. (Životní prostředí)

Smlouvy určují, kdo může přijímat právní předpisy v jakých oblastech: EU, vlády jednotlivých států nebo obě strany. Vysvětlete, že EU má různé úrovně pravomocí:

EU má tři úrovně pravomocí (**snímek PowerPoint 9**):

- a) Výlučná pravomoc, kdy Unie může sama vydávat právní předpisy EU a členské státy je pouze provádějí (např. celní unie, pravidla hospodářské soutěže pro jednotný trh, měnová politika pro země eurozóny).
- b) Sdílená pravomoc, kdy členské státy mohou přijímat právně závazné akty, pokud tak již neučinila Unie (např. zemědělství, rybolov, životní prostředí, ochrana spotřebitele, doprava, energetika atd.).
- c) Podpůrná pravomoc, kdy EU přijímá opatření, jejichž cílem je podpořit nebo doplnit politiku členských států (např. ochrana a zlepšování lidského zdraví, průmysl, kultura, cestovní ruch, vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport, civilní ochrana, správní spolupráce) (**snímek PowerPoint 10**).

<https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/division-of-competences-within-the-european-union.html>

UKONČENÍ LEKCE

- 18) Ujistěte se, že studenti vědí, co mají udělat za domácí úkol v **Balíčku pro studenty** (str. 5–7).
- 19) Na závěr požádejte studenty, aby se zamysleli a poté krátce prodiskutovali informace, které se během lekce nově dozvěděli.

VOLITELNÁ AKTIVITA

Požádejte studenty, aby si do příští lekce zapisovali věci, se kterými se setkávají v každodenním životě a které byly ovlivněny právními předpisy EU. Studenti se na začátku dalšího bloku podělí o to, co zjistili.

Odpovědní klíč pro ověření znalostí 1

Cv. 1) 1b, 2d, 3c, 4a, 5e

Cv. 2) I. b, II. e, III. c, IV. d, V. a

Cv. 3) Vlastní odpovědi studentů:

[důstojnost](#), [svoboda](#), [demokracie](#), [rovnost](#), [právní stát](#), [lidská práva](#).

Cv. 4)

- a) N (Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Norsko a Island)
- b) P
- c) N (Na letištích, při registraci v hotelu apod. budete stále potřebovat průkaz totožnosti. Mnoho zemí také vyžaduje, aby lidé měli průkaz totožnosti u sebe.)
- d) N (Bulharsko a Rumunsko jsou plnými členy Schengenu od ledna 2025)
- e) N (Mezi Španělskem a Francií neprobíhají žádné imigrační kontroly. Ale i v případě cesty přes zemi, která není členem EU, přítel bude mít schengenské vízum, které je platné pro Francii).

Cv. 5)

- a) Kapitál/lidé
- b) Služby/kapitál
- c) Zboží/kapitál
- d) Zboží/kapitál
- e) Lidé

Cv. 6) Vlastní odpovědi studentů.

Cv. 7)

- a) Sdílená
- b) Podpůrná
- c) Výlučná

LEKCE 2: Demokracie Evropské unii

PLÁN VÝUKY

ZÁMĚRY A CÍLE:

- představit myšlenku participativní demokracie,
- představit hlavní legislativní orgány EU,
- vysvětlit, jak vznikají právní předpisy EU,
- představit myšlenku evropské občanské iniciativy.

STUDENTI SE NAUČÍ:

- jaké jsou hlavní instituce EU,
- jak EU přijímá právní předpisy,
- jak mohou ovlivnit politiky EU.

STUDENTI SI PROCVIČÍ:

- výzkumné dovednosti,
- používání webových stránek Evropa,
- diskutování / sdílení informací.

POTŘEBNÉ MATERIÁLY:

- PowerPoint k lekci 2,
- videa 4–6.

Kroky výuky

- 1) Zkontrolujte domácí úkol z předchozí lekce, včetně poznatků z nepovinné aktivity, pokud byla provedena.

ÚVOD

- 2) Napište na tabuli slovo „Demokracie“. Zeptejte se studentů, co si pod tímto pojmem představují. Nechte studenty diskutovat o tom, co vědí o demokratických institucích ve své zemi.

- 3) Ukažte **snímek PowerPoint 2**. Vysvětlete, že v dnešní lekci budete hovořit o dvou různých typech demokracie: zastupitelské a participativní demokracii.

Zastupitelská demokracie je forma vlády, kdy lidé **volí** své zástupce (např. poslance), které **pověřují**, aby jejich jménem navrhovali a přijímali právní předpisy.

Participativní demokracie představuje mechanismy, jejichž prostřednictvím jsou občané **zapojováni do veřejných rozhodovacích procesů**, a doplňuje tak zastupitelskou demokracii.

ROZHODOVACÍ ORGÁNY EU

- 4) Ukažte **snímek PowerPoint 3**. Vysvětlete, že EU má tři hlavní orgány odpovědné za navrhování a přijímání právních předpisů – Evropskou komisi, Evropský parlament a Radu Evropské unie.

5) Ukažte **snímek PowerPoint 4**. Představte Evropskou komisi.

Co dělá Evropská komise?

Navrhuje nové právní předpisy

Evropská komise je jediným orgánem EU, který má právo předkládat Evropskému parlamentu a Radě EU k přijetí právní předpisy, které mají:

- chránit zájmy EU a jejích občanů v otázkách, které nelze účinně řešit na vnitrostátní úrovni,
- zajistit správnost technických údajů na základě konzultací s odborníky a veřejností.

Řídí politiky EU a přiděluje finanční prostředky EU

- spolu s Radou a Parlamentem stanoví priority EU v oblasti výdajů,
- vypracovává roční rozpočty, které předkládá Parlamentu a Radě ke schválení,
- dohlíží na to, jak jsou finanční prostředky vynakládány, a to za pomoci kontrol ze strany Účetního dvora.

Prosazuje právo EU

- společně se Soudním dvorem zajišťuje, aby byly právní předpisy EU řádně uplatňovány ve všech členských státech.

Reprezentuje EU na mezinárodní scéně

- vystupuje jménem všech zemí EU v mezinárodních orgánech, zejména v oblasti obchodní politiky a humanitární pomoci,
- vyjednává mezinárodní dohody jménem EU.

Složení

Politické vedení zajišťuje tým 27 komisařů a komisařek (z každé země EU jeden zástupce) pod vedením předsedkyně Komise, která rozhoduje o tom, kdo odpovídá za kterou politickou oblast. Předsedu nebo předsedkyni navrhuje Evropská rada (zastupující hlavy států nebo předsedy vlád jednotlivých zemí EU) s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu. Následně jej schvaluje Evropský parlament. Ostatní členové jsou navrhováni svými státy a procházejí schvalovacím řízením, kterého se účastní nový předseda či předsedkyně, Evropský parlament a Evropská rada.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_cs

- 6) Ukažte **snímek PowerPoint 5**. Představte Radu Evropské unie.

Co Rada EU dělá?

Jedná o právních předpisech EU a přijímá je

Rada je místem, kde jsou přijímána zásadní rozhodnutí týkající se EU.

Rada jedná o legislativních aktech a přijímá je, a to ve většině případů společně s Evropským parlamentem. Tvoří ji ministři ze všech států EU.

Koordinuje politiky členských států

Rada odpovídá za koordinaci politik členských států v konkrétních oblastech, jako jsou:

- hospodářské a fiskální politiky,
- vzdělávání, kultura, mládež a sport,
- politika zaměstnanosti.

Rozvíjí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU

Na základě pokynů Evropské rady vymezuje a vykonává zahraniční a bezpečnostní politiku EU. Tato politika zahrnuje i rozvojovou a humanitární pomoc EU, obranu a obchod.

Uzavírá mezinárodní dohody

Rada uděluje mandát Komisi, aby jménem EU jednala o dohodách mezi EU a zeměmi, které nejsou členy EU, nebo mezinárodními organizacemi. Po skončení jednání Rada na základě návrhu Komise rozhoduje o podpisu a uzavření dohody.

Přijímá rozpočet EU

Rada přijímá společně s Evropským parlamentem rozpočet EU.

Rozpočtové období zahrnuje jeden kalendářní rok. Rozpočet se obvykle přijímá v prosinci a jeho plnění začíná dne 1. ledna následujícího roku.

<https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/>

- 7) Přehrajte video 4 (**snímek PowerPoint 6**) o evropských volbách. Zeptejte se studentů, zda vědí, kdo je jejich místní poslanec Evropského parlamentu. Kdy se konaly poslední volby? Kdy budou příští volby? Myslí si, že je důležité účastnit se voleb? Proč ano nebo proč ne?

8) Ukažte **snímek PowerPoint 7**. Představte Evropský parlament.

Co dělá Evropský parlament?

Přijímá právní předpisy

- Společně s Radou EU schvaluje právní předpisy EU, jejichž návrhy předkládá Evropská komise.
- Rozhoduje v otázkách mezinárodních dohod.
- Rozhoduje o rozšiřování EU o nové státy.
- Kontroluje pracovní program Komise a také může uložit, aby Komise vypracovala návrh konkrétního právního předpisu.

Dozoruje

- Vykonává demokratickou kontrolu všech orgánů EU.
- Volí předsedu Komise a schvaluje složení Komise. Může hlasovat o návrhu na vyslovení nedůvěry, na základě které by Komise musela odstoupit.
- Uděluje rozpočtové absolutorium, tzn. že schvaluje způsob, jakým jsou vynakládány prostředky z rozpočtu EU.
- Vyjadřuje se k peticím předkládaným občany a zahajuje šetření.
- Projednává měnovou politiku s Evropskou centrální bankou.
- Interpeluje Komisi a Radu.
- Sleduje průběh voleb.

Připravuje rozpočet

- Sestavuje spolu s Radou rozpočet EU.
- Schvaluje dlouhodobý rozpočet EU (tzv. víceletý finanční rámec).

Složení

Volby se konají každých 5 let. Počet poslanců za každou zemi je zhruba úměrný počtu jejích obyvatel: Žádná země nemůže mít méně než 6 nebo více než 96 poslanců a celkový počet nesmí překročit 750 (plus předsedkyně EP). V mandátu 2024–2029 je počet poslanců EP 719 plus předsedkyně. Evropští poslanci nezasedají v poslaneckých lavicích podle své státní příslušnosti, ale na základě příslušnosti k politické frakci. Předsedkyně zastupuje Parlament při jednání s ostatními orgány EU a ostatními subjekty a uděluje konečné schválení při jednání o rozpočtu EU.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-parliament_cs

PROCES TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

9) Požádejte studenty, aby vysvětlili, jak se v jejich zemi přijímají právní předpisy. V případě potřeby proces vysvětlete.

10) Přehrajte video 5 (**snímek PowerPoint 8**), které vysvětluje, jak se přijímají právní předpisy v EU. Vysvětlete, že způsob, jakým EU přijímá rozhodnutí, zajišťuje, aby byly zohledněny názory a potřeby všech zúčastněných stran: EU jako orgánu, jednotlivých členských států a občanů těchto států.

11) Ukažte **snímek PowerPoint 9**. Pomocí vývojového diagramu zkontrolujte, zda studenti pochopili základy rozhodovacího procesu.

Proces tvorby právních předpisů

Poznámka: Jedná se o zjednodušený popis.

1. Komise je oprávněna navrhopvat právní předpisy a politiky z vlastního podnětu. Mohou jí též k tomu vyzvat:
 - Evropská rada (hlavy států nebo předsedové vlád zemí EU),
 - Rada Evropské unie (ministři vlád zemí EU),
 - Evropský parlament (poslanci přímo volení občany EU),
 - sami občané, prosadí-li úspěšně tzv. [evropskou občanskou iniciativu](#).
2. Komise vede konzultace se zúčastněnými stranami a občany a poté zašle svůj návrh Evropskému parlamentu a Radě EU.
3. Poté případně následuje kolo pozměňovacích návrhů / protinávrhů.
4. Pokud se Evropský parlament a Rada EU nakonec dohodnou, je návrh přijat.

Některé právní předpisy (nařízení a rozhodnutí) se stávají automaticky závaznými v celé EU dnem nabytí účinku. Ostatní (směrnice) musí země EU začlenit do vnitrostátního práva. Komise sleduje, zda se právní předpisy EU uplatňují správně a včas, a v opačném případě přijímá opatření. V této roli se Komise označuje jako „strážkyně Smluv“.

https://commission.europa.eu/law/law-making-process_cs

<https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/powers-and-procedures/legislative-powers>

PŘEDSTAVENÍ EVROPSKÉ OBČANSKÉ INICIATIVY

- 12) Přehrajte video 6 (**snímek PowerPoint 10**), které představuje evropskou občanskou iniciativu. Vysvětlíte studentům, že evropská občanská iniciativa je způsob, jakým mohou běžní občané ovlivňovat politiku EU – jedná se o formu participativní demokracie.

Další informace o evropské občanské iniciativě naleznete pod následujícím odkazem (informace jsou k dispozici ve všech jazycích EU):

https://citizens-initiative.europa.eu/_cs

UKONČENÍ LEKCE

- 13) Zkontrolujte, zda studenti pochopili, co mají za úkol do příští lekce v **Balíčku pro studenty** (str. 13–15).
- 14) Před odchodem studenty požádejte, aby se rozdělili do dvojic a vymysleli tři otázky, které by mohli svému partnerovi položit k obsahu lekce. Vzájemně si budou pokládat otázky a odpovídat.

VOLITELNÁ AKTIVITA

Studenti vytvoří krátký dotazník pro své spolužáky, aby zjistili, kolik toho vědí o fungování Evropské unie a o tom, za co je zodpovědná. Výsledky zanalyzují a prodiskutují je ve třídě.

Odpovědní klíč pro ověření znalostí 2

Cv. 1) a. K R b. P c. K d. R e. P R f. K g. P h. P R

Cv. 2) a. 3 b. 1 c. 4 d. 6 e. 2 f. 5

Cv. 3) a. N (pouze Komise) b. N (Parlament a Rada) c. P d. P e. N (pouze v oblastech činnosti, kde má pravomoci)

LEKCE 3: Evropská občanská iniciativa

PLÁN VÝUKY

ZÁMĚRY A CÍLE:

- představit evropskou občanskou iniciativu,
- vyzvat studenty, aby se zamysleli nad otázkami, které jsou pro ně důležité a které by byly relevantní na úrovni EU.

STUDENTI SE NAUČÍ:

- co je evropská občanská iniciativa,
- jaká má evropská občanská iniciativa pravidla fungování,
- jak se tvoří úspěšná kampaň.

STUDENTI SI PROCVIČÍ:

- plánování,
- spolupráci v týmu,
- brainstorming,
- orientaci na webových stránkách evropské občanské iniciativy a

POTŘEBNÉ MATERIÁLY:

- PowerPoint k lekci 3,
- videa 6 a 7.

Kroky výuky

1) Zkontrolujte domácí úkol z předchozí lekce, včetně výsledků z nepovinné aktivity, pokud byla provedena.

2) Studenti si připraví odpovědi na následující otázky:

- a) Jakou pozornost věnujete fungování Evropské unie? Sledujete jej na sociálních sítích / ve zprávách?
- b) Považujete způsob rozhodování Evropské unie za demokratický?
- c) Existují podle vás způsoby, jak by se Evropská unie mohla stát demokratičtější?

Poskytněte čas na diskusi a získat poznatky z volitelné činnosti, pokud byla provedena.

EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA – KROKY

3) Požádejte studenty, aby bez nahlížení do **Balíčku pro studenty** uvedli, co si pamatují o evropské občanské iniciativě z předchozí lekce. Přehrajte znovu video 6 (**snímek PowerPoint 2**).

Hlavní kroky

1. Najít šest dalších lidí z šesti jiných zemí EU, kteří mají právo volit v evropských volbách, a navázat s nimi spolupráci.
2. Definovat svůj cíl a požádat Komisi o registraci iniciativy.
3. Po kladném rozhodnutí se iniciativa zveřejní na internetových stránkách.
4. Nasbírat do 12 měsíců 1 milion podpisů nejméně ze 7 zemí EU (online nebo v papírové podobě).
5. Nechat si prohlášení o podpoře ověřit vnitrostátními orgány.
6. Předložit iniciativu Komisi.
7. Setkání s Komisí.
8. Veřejné slyšení v Evropském parlamentu.
9. Odpověď Evropské komise.
10. Případné následné kroky Komise k navrhovaným opatřením.

Další podrobnosti najdete zde: <https://citizens-initiative.europa.eu/cs>

- 4) Zeptejte se, jaké kroky je třeba učinit pro vytvoření iniciativy. Nechte studenty odpovědět a poté jim ukažte **snímek PowerPoint 3** nebo je požádejte, aby si otevřeli **Balíček pro studenty** na str. 16.

DÍKY ČEMU JE EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA ÚSPĚŠNÁ?

- 5) V rámci domácího úkolu měli studenti připravit následující úkoly:
Přejděte na stránku <https://citizens-initiative.europa.eu/cs> . Vyhledejte iniciativu, kterou byste byli ochotni podpořit. Na příští lekci si připravte důvody, proč byste tuto iniciativu podpořili. Požádejte všechny studenty (nebo jich několik vyberte), aby se se třídou podělili o to, jak se rozhodli.

- 6) Zeptejte se třídy, zda by byla připravena podpořit všechny uvedené iniciativy. Existují nějaké, které by studenti nemohli podpořit? Proč?

- 7) Zeptejte se třídy, co tvoří dobrou evropskou občanskou iniciativu. Požádejte je, aby se rámcově zamysleli nad tím, jaké prvky by úspěšná evropská občanská iniciativa měla mít.

Doporučené odpovědi:

- Musí to být něco, co se týká většiny zemí EU nebo v nich představuje problém.
- Musí přitahovat širokou veřejnost.
- Musí to být něco, co lze legislativně ošetřit (a ne jen morální otázka).
- Je třeba požadovat konkrétní opatření (nikoli pouze „něco by se mělo udělat“).
- Musí existovat jasná souvislost mezi tím, co se po Komisi žádá, a řešením problému.

8) Přehrajte video 7 (snímek PowerPoint 4).

9) Ukažte studentům snímek PowerPoint 5 nebo je odkažte na str. 30 v Balíčku pro studenty. Rozdělte třídu do skupin po třech nebo čtyřech. Vysvětlete, že iniciativy musí spadat do jedné z oblastí činnosti EU, pro kterou může Komise předložit návrh právního předpisu. Požádejte každou skupinu, aby přišla s jedním nápadem na iniciativu, která by spadala do jedné z oblastí činnosti. Vyhradte čas na diskusi a poté na zpětnou vazbu pro každou skupinu.

Příklady oblastí činnosti EU: Zemědělství a práva zvířat, životní prostředí a klima, bezpečnost potravin, zdravotní péče, ochrana spotřebitele, kultura a média, vzdělávání, mládež a sport, energetika, rovné zacházení, humanitární pomoc, doprava.

Podívejte se také na stránku:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_cs

Chcete-li mít jistotu, zda Komise může navrhnout právní předpis, vyhledejte výslovné zmínky ve Smlouvě o fungování Evropské unie, viz následující příklady:

SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE (KONSOLIDOVANÉ ZNĚNÍ)

ČÁST TŘETÍ VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI UNIE

HLAVA XX ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Článek 192

(bývalý článek 175 Smlouvy o ES)

1. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rozhodnou, jakou činnost bude Unie vyvíjet, aby bylo dosaženo cílů uvedených v článku 191.
Union zur Erreichung der in Artikel 191 genannten Ziele.

[EUR-Lex – 12012E192 – CS – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

12008E078

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie - ČÁST TŘETÍ: VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI UNIE - HLAVA V: PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOST A PRAVA - Kapitola 2: Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví - Článek 78 (bývalý čl. 63 body 1 a 2 a bývalý čl. 64 odst. 2 Smlouvy o ES)

Úřední věstník 115, 09/05/2008 S. 0076 - 0077

Článek 78

(bývalý čl. 63 body 1 a 2 a bývalý čl. 64 odst. 2 Smlouvy o ES)

3. Ocitnou-li se jeden nebo více členských států ve stavu nouze v důsledku náhlého přílivu státních příslušníků třetích zemí, může Rada na návrh Komise přijmout ve prospěch dotyčných členských států dočasná opatření. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

[EUR-Lex – 12008E078 – CS – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=en#page=17>

10) Napište nápady na tabuli a požádejte studenty, aby hlasovali pro jeden nápad, který by všichni podpořili (nebo alespoň většina z nich).

11) Požádejte studenty, aby se vrátili do svých skupin. S ohledem na postup evropské občanské iniciativy požádejte studenty, aby zvážili, jak by při této kampani postupovali, a to se zaměřením na následující otázky (**snímek PowerPoint 6**):

- Jak byste nazvali kampaň?
- Co byste udělali pro to, abyste našli partnery v dalších 6 zemích EU?
- Na co budete potřebovat získat peníze?
- Jak byste získali prostředky na kampaň?
- Jak byste svůj nápad „prodali“, abyste získali podpisy?
- Jak byste upoutali pozornost médií?

Studenti si mohou dělat poznámky do **Balíčku pro studenty**.

12) Spojte skupinu a získejte od studentů zpětnou vazbu.

UKONČENÍ LEKCE

13) Zkontrolujte, zda studenti vědí, co mají udělat za domácí úkol (str. 18–19).

VOLITELNÁ AKTIVITA

Studenti vytvoří schránku návrhů nebo provedou online průzkum, aby zjistili, jaké problémy na evropské úrovni trápí ostatní studenty jejich školy.

LEKCE 4: Organizace a prosazování evropské občanské iniciativy

PLÁN VÝUKY

ZÁMĚRY A CÍLE:

- nechat studenty vytvořit vlastní kampaň,
- procvičovat komunikační dovednosti.

STUDENTI SE NAUČÍ:

- jaké jsou základy úspěšné komunikace,
- jak získat povědomí o publiku,
- jak se tvoří úspěšná kampaň.

STUDENTI SI PROCVIČÍ:

- plánování,
- hraní rolí,
- spolupráci v týmu,
- brainstorming,
- zacílení kampaně.

POTŘEBNÉ MATERIÁLY:

- PowerPoint k lekci 4

Kroky výuky

ZKONTROLUJTE DOMÁCÍ ÚKOLY

- 1) Studenti měli prozkoumat kampaň, kterou by podle svého názoru rádi podpořili. Přejděte na **snímek PowerPoint 2** nebo napište na tabuli: Text, obrázky/video, grafika, partneři, ostatní. Požádejte studenty, aby stručně popsali úspěšné aspekty kampaně, kterou si vybrali, a zařadili je do těchto oddílů.

- 2) Dejte studentům čas na diskusi o tom, proč si myslí, že tyto kampaně byly všeobecně úspěšné.

Zamyslete se nad otázkami, jako jsou:

- široký záběr,
- praktičnost,
- sociální/politické/ekonomické záležitosti,
- oblasti činnosti EU.

Úspěšné kampaně:

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_cs?STATUS%5B0%5D=ANSWERED

Kampaně, které čekají na odpověď:

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_cs?CATEGORY%5B0%5D=any&SECTION=ALL&STATUS%5B0%5D=SUBMITTED

- 3) Studenti se měli zamyslet nad kampaní, kterou si odhlasovali v lekci 3, a nad tím, jak by tuto konkrétní kampaň prosadili prostřednictvím online a offline aktivit. Dejte jim nějaký čas na to, aby o svých nápadech mohli diskutovat v rámci třídy.

Studenti by se měli zamyslet nad těmito otázkami:

- Jak by našli lidi v jiných zemích?
- K čemu by potřebovali prostředky?
- Jak by prostředky získávali?
- Jaké kanály by použili k oslovení lidí?
- Koho by oslovili?

METODY PŘESVĚDČOVÁNÍ

- 4) Přejděte na **snímek PowerPoint 3** nebo požádejte studenty, aby přešli na str. 20 v **Balíčku pro studenty**. Vysvětlete, že aby byla kampaň úspěšná a získala podporu, musíme lidi přesvědčit, že je náš nápad dobrý. Tyto čtyři přístupy (nebo jejich kombinace) nám mohou pomoci při formulování argumentace. Na který z nich by studenti reagovali nejpozitivněji?

Logika: Má tato myšlenka smysl? Existuje přímá souvislost mezi požadovaným opatřením a například zlepšením společnosti / hospodářství / každodenního života / zdraví?

Pocity: Jedná se o něco, čeho se lidé bojí? O kolik se budou cítit lépe, když se problém vyřeší? Jak se budou cítit, když se problém nevyřeší nebo když nic neudělají? Dokáží se lidé do problému vcítit? Jedná se o něco, co vzbuzuje naději?

Etika: Je zde nějaký morální problém? Je problém nesprávný z morálního hlediska? Měli bychom problém řešit jen proto, že je to správné (i když to může něco stát)?

Věrohodnost: Existují spolehlivé zdroje, které náš návrh podporují (věda, výzkum atd.)? Existují jednotlivci/skupiny, které obdivujeme nebo respektujeme (a kteří se projeví jako kompetentní), kteří zaujali podobný postoj nebo se zapojili do akce?

- 5) Požádejte studenty o čtyři nebo více možných iniciativ (mohou to být iniciativy, které vymysleli v minulé lekci, nebo nové iniciativy, které našli) a napište je na tabuli.

CVIČENÍ V PŘESVĚDČOVÁNÍ

- 6) Rozdělte třídu do dvojic, jeden bude A a druhý B.
- 7) Požádejte studenty, aby si představili, že vedou kampaň za podporu nějaké iniciativy před supermarketem. Student A si musí vybrat jednu, kterou by podle něj bylo možné nejlépe podpořit pomocí logiky. Je důležité zdůraznit, že studenti nemusí skutečně souhlasit s názorem, který obhajují.
- 8) Dejte studentovi A několik minut na to, aby přesvědčil studenta B, proč by měl iniciativu podpořit. Student B pak musí předložit protiargumenty; student A nemusí reagovat.

9) Studenti si nyní vymění role a student B si musí vybrat jinou iniciativu a obhájit ji pomocí emocionálních argumentů (pocitů). Student A musí reagovat.

10) Střídejte role, abyste stejným způsobem pokryli etiku i věrohodnost.

11) Požádejte třídu, aby se zamyslela nad tím, zda byl daný přístup pro vybranou iniciativu ten nejlepší. Jak moc byli podle svého názoru úspěšní? Našly protiargumenty slabinu podpůrných argumentů?

REAKCE NA PROTIARGUMENTY

12) Připomeňte studentům, že aby byla kampaň úspěšná, musí zvážit použití více než jednoho přístupu (logika, pocity, věrohodnost, etika). Musí také zvážit možné protiargumenty a pokusit se na ně odpovědět ještě předtím, než budou vzneseny.

13) Přejděte na **snímek PowerPoint 4** nebo napište na tabuli: „Měli bychom zakázat používání pesticidů v zemědělství.“

14) Studenti zůstanou ve dvojicích nebo si partnery vymění. Řekněte studentům, že oba hrají studenty svého věku. Student A podpoří toto tvrzení některými z výše uvedených přístupů, které považuje za vhodné. Student B se pokusí najít protiargumenty.

15) Studenti si nyní vymění role, ale tentokrát je B (zastávce tvrzení) studentem a A (vznášející protiargumenty) zemědělcem.

16) Požádejte studenty, aby se zamysleli nad vznesenými protiargumenty. Změnily se, když představovala protistrana zemědělce?

HLEDÁNÍ SPOLEČNÉ ŘEČI

17) Upozorněte studenty, že pokud chtějí, aby kampaň měla co nejširší pozitivní podporu, musí přesvědčit různé skupiny lidí, kteří mohou mít různé obavy.

Při tvorbě právních předpisů EU je klíčové najít společnou řeč a pochopit různé perspektivy různých zúčastněných stran. To se týká i nápadu na právní předpis, který občané iniciovali pomocí evropské občanské iniciativy. Pokud se evropské občanské iniciativě podaří shromáždit milion podpisů a Komise se rozhodne předložit návrh právního předpisu, budou muset spolunormotvůrci, Evropský parlament a Rada, dosáhnout kompromisu. Před předložením legislativního návrhu bude muset Komise zvážit názory všech stran, které budou dotčeny; poslanci Parlamentu zváží dopad na občany a podniky ve svých volebních obvodech; a v Radě se představitelé všech zemí EU budou zabývat danou problematikou na úrovni jednotlivých členských států, některé země totiž mohou být dotčeny více nebo jinak než ostatní. Pokud se má iniciativa stát právním předpisem, budou muset všechny tyto orgány jednat a dosáhnout kompromisu.

18) Přejděte na **snímek PowerPoint 5** nebo napište na tabuli: student, rodič, podnikatel, politik.

19) Rozdělte třídu na 4 skupiny a každé skupině přiřadte jeden z výše uvedených názvů jako „osobnost“, která zastupuje skupinu lidí. Požádejte studenty, aby si na str. 21 v **Balíčku pro studenty** udělali poznámky o tom, co tuto osobu trápí a co jí dává pocit bezpečí.

20) Dejte studentům několik minut na diskusi ve skupinách a poté sdělte třídě zpětnou vazbu na to, co napsali. Ostatní studenti seznamy doplní, pokud mají další nápady.

21) Požádejte každou skupinu, aby si vybrala iniciativu, kterou bude u své osoby propagovat. Jaká média mají využít? Jaký přístup bude nejlepší?

UKONČENÍ LEKCE

22) Vysvětlete studentům, že v rámci závěrečného úkolu vytvoří video na podporu iniciativy, kterou by rádi prosadili jako právní předpis EU. Pravidla jsou následující.

- Studenti budou pracovat ve skupinách po třech nebo čtyřech.
- Rozhodnou se pro téma, o kterém si myslí, že by mohlo představovat dobrou iniciativu. Mohou použít ty, které se probíraly ve třídě, nebo si zvolit jiné.
- Na podporu svého návrhu natočí video, které by nemělo být delší než 3 minuty.
- Ve videu mohou hrát různé postavy.
- Pokud chtějí, mohou do videa začlenit hudbu nebo grafiku.
- Musí mít povolení natáčet místa nebo jiné osoby.
- V titulcích musí být uveden seznam osob, které byly zodpovědné za tu kterou část projektu.

Dejte studentům čas, aby se rozdělili do skupin a rozhodli se pro některou iniciativu.

Pokud bude dost času, lze videa promítnout v rámci příští lekce. Pokud ne, lze videa nahrát na platformu pro spolupráci, kterou škola používá. Povzbudte studenty, aby poskytovali pozitivní zpětnou vazbu na základě otázek, které se v těchto lekcích probíraly. Studenti mohou případně hlasovat pro nejlepší video (nesmí hlasovat pro své vlastní).

VOLITELNÁ AKTIVITA

Vybraní studenti si představí, že jsou na slyšení v Evropském parlamentu, kde mají představit svou iniciativu. Ostatní studenti jsou poslanci Evropského parlamentu z různých zemí a politických stran/frakcí. Mohou klást otázky a poté se rozhodnout, zda iniciativu podpoří.

Záznam skutečného slyšení naleznete níže. Jazyk lze změnit kliknutím na symbol „poznámky“:

https://multimedia.europarl.europa.eu/cs/webstreaming/agri-envi-committee-meeting_20230124-1430-COMMITTEE-ENVI-AGRI

Závěrečný kvíz

1. Kolik občanů EU je třeba k zahájení evropské občanské iniciativy?
 - a. 3 občané EU.
 - b. 5 občanů EU žijících v kterémkoli členském státě.
 - c. 7 občanů EU žijících v 7 různých členských státech.
 - d. Neexistuje minimální počet.
2. Můžete zahájit evropskou občanskou iniciativu na jakékoli téma, které je pro vás důležité a o kterém chcete, aby Evropská komise jednala?
 - a. Ano, je možné jakékoli téma.
 - b. Ne, existují omezení.
3. Kdo může evropskou občanskou iniciativu podpořit?
 - a. Občané EU od 18 let.
 - b. Občané EU, kteří jsou dostatečně staří, aby mohli volit ve volbách do Evropského parlamentu, nebo v některých zemích dosáhli věku alespoň 16 let.
 - c. Lidé žijící v EU bez ohledu na jejich státní příslušnost.
4. Pravda, či nepravda: Stačí jeden milion podporovatelů ze země EU, aby byla občanská iniciativa platná?
 - a. Pravda
 - b. Nepravda
5. Pravda, či nepravda: Je Evropská komise na základě platné občanské iniciativy povinna přijmout právní předpisy?
 - a. Pravda
 - b. Nepravda
6. Který z následujících orgánů EU je odpovědný za registraci občanské iniciativy?
 - a. Evropský parlament
 - b. Evropská rada
 - c. Evropská komise
7. Kterou z následujících smluv byla založena evropská občanská iniciativa?
 - a. Maastrichtská smlouva (1992)
 - b. Lisabonská smlouva (2007)
 - c. Římská smlouva (1957)

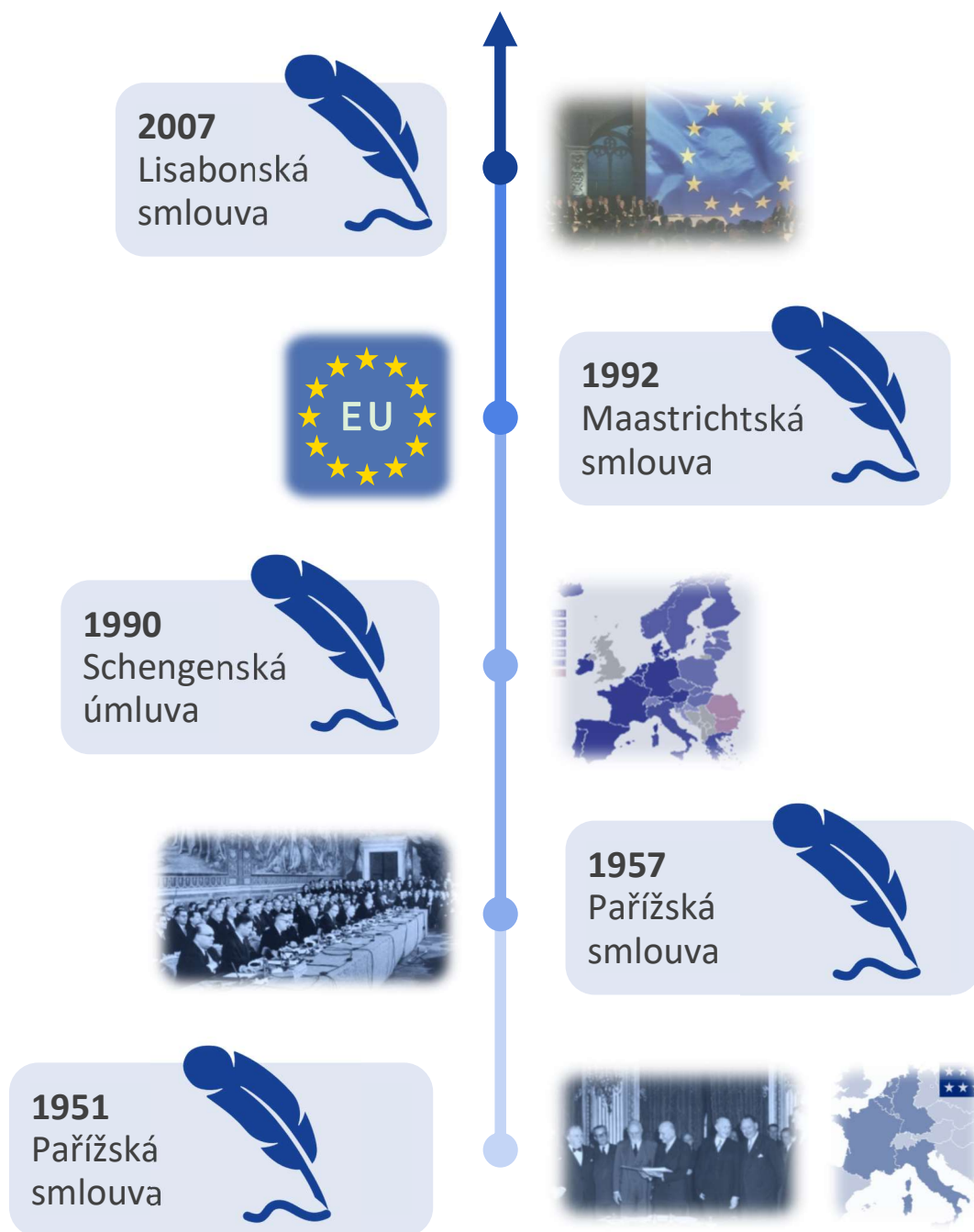
8. Jakou formou demokracie je evropská občanská iniciativa?
 - a. Participativní
 - b. Zastupitelská
9. Jak dlouho musí iniciativa sbírat potřebný počet podpisů?
 - a. 12 měsíců
 - b. 2 roky
 - c. Neexistuje limit
10. Pravda, či nepravda: Lidé mohou iniciativu podpořit pouze online.
 - a. Pravda
 - b. Nepravda

Výstupní kvíz – Odpovědní klíč

1. C.
2. B. Ne, existují omezení. Aby bylo možné zahájit iniciativu, musí ji nejprve zaregistrovat Evropská komise. Komise může registrovat pouze ty iniciativy, které ji žádají, aby jednala v oblastech, ve kterých má pravomoc navrhopvat právní předpisy. Pokud tedy téma nové iniciativy nespádá do některé z oblastí, v nichž může Komise navrhopvat právní předpisy, nemůže ji zaregistrovat. Pokud je iniciativa v rozporu s hodnotami EU, Komise ji rovněž zamítne.
3. B.
4. B. Nepravda. Aby byla občanská iniciativa platná, musí získat 1 milion podpisů a dosáhnout předem stanovených prahových hodnot v nejméně 7 členských státech EU.
5. B. Nepravda. Po setkání organizátorů iniciativy s Evropskou komisí a veřejném slyšení v Evropském parlamentu je Komise povinná uvést, jaká opatření v reakci na platnou občanskou iniciativu navrhne (pokud nějaká navrhne), a své důvody pro přijetí (nebo nepřijetí) opatření. Tato odpověď bude mít podobu sdělení, které formálně přijmou komisaři a které bude zveřejněno ve všech úředních jazycích EU.
6. C.
7. B.
8. A. Volba poslanců Evropského parlamentu, kteří zastupují naše zájmy, je formou zastupitelské demokracie.
9. A.
10. B. Lidé mohou podepisovat formuláře podpory také v papírové podobě.

INFORMAČNÍ PŘEHLED O SMLOUVÁCH EVROPSKÉ UNIE

Hlavní smlouvy EU

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_cs

Následující smlouvy představují pět důležitých milníků v historii Evropské unie. Pokud chcete získat další informace, přejděte na odkaz na jednotlivých informačních polích. Nezapomeňte, že ve všech případech lze změnit jazyk.

PAŘÍŽSKÁ SMLOUVA (1951)

Evropská unie vznikla v 50. letech 20. století po skončení druhé světové války. Cílem bylo zabránit další válce na evropském kontinentu. Pařížská smlouva byla prvním krokem k evropské integraci. Bylo založeno Evropské společenství uhlí a oceli, které sdružovalo šest evropských zemí (Francii, Západní Německo, Itálii, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko), mezi nimiž mohl bez překážek probíhat obchod s uhlím a ocelí. Hlavním účelem Evropského společenství uhlí a oceli byla integrace hospodářství zúčastněných evropských států, aby se snížila pravděpodobnost konfliktu a aby bylo zřejmé, zda některý z členů používá ocel k výrobě zbraní v rámci přípravy na případnou válku.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0022>

ŘÍMSKÁ SMLOUVA (1957)

Touto smlouvou bylo založeno Evropské hospodářské společenství (EHS), které sdružovalo šest zemí (Belgie, Německo, Francii, Itálii, Lucembursko a Nizozemsko) s cílem usilovat o integraci a hospodářský růst prostřednictvím obchodu.

Vytvořila společný trh založený na volném pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu. Vytvořila také celní unii, která zrušila vnitřní cla a stanovila společná cla pro zboží přicházející zvenčí.

Mnoho orgánů EU, které dnes známe, bylo zřízeno na základě této smlouvy:

- Rada ministrů
- Komise
- Parlamentní shromáždění (Evropský parlament)
- Soudní dvůr
- Hospodářský a sociální výbor

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>

SCHENGENSKÁ ÚMLUVA (1990)

Schengenská úmluva vytvořila prostor volného pohybu bez hraničních kontrol mezi smluvními zeměmi. Následně byla začleněna do práva Unie a nyní je deklarovaným cílem Evropské unie.

<https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>

MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA (1992)

Touto smlouvou byla založena Evropská unie. Zavedla mimo jiné myšlenku „občana Evropské unie“, která umožňuje občanům kterékoli země EU žít a pracovat v kterémkoli jiném členském státě. Přiznala občanům rovněž další práva a ochranu.

Další důležitou součástí smlouvy bylo zavedení společné měny a koordinace hospodářských politik, což vedlo k vytvoření eura a Evropské centrální banky.

Smlouva zcentralizovala mnoho pravomocí, které byly dříve v kompetenci vlád jednotlivých členských států, aby bylo možné dosáhnout další harmonizace v rámci celé Evropské unie. Provedla také některé změny ve struktuře moci orgánů EU.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%xy0026>

LISABONSKÁ SMLOUVA (2007)

Tato smlouva navazovala na tehdy platné smlouvy a pozměnila je. Evropská unie získala právní subjektivitu, což jí umožnilo podepisovat smlouvy nebo vstupovat do organizací jako jeden subjekt. Učinila [Listinu základních práv](#) právně závaznou a přiznala jí stejnou právní hodnotu jako smlouvám. Vyjasnila také otázky týkající se pravomocí EU.

Velmi důležité bylo, že smlouva posílila demokracii tím, že zvýšila pravomoci Evropského parlamentu.

Zakotvila také mechanismus, díky němuž mohou běžní občané přímo ovlivňovat politiku a právo Unie. Zde byla zavedena evropská občanská iniciativa.

<https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/the-treaty-of-lisbon.html>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/5/the-treaty-of-lisbon>

Více informací o aktuálně platných smlouvách naleznete na stránkách EUR-lex:

<https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html>

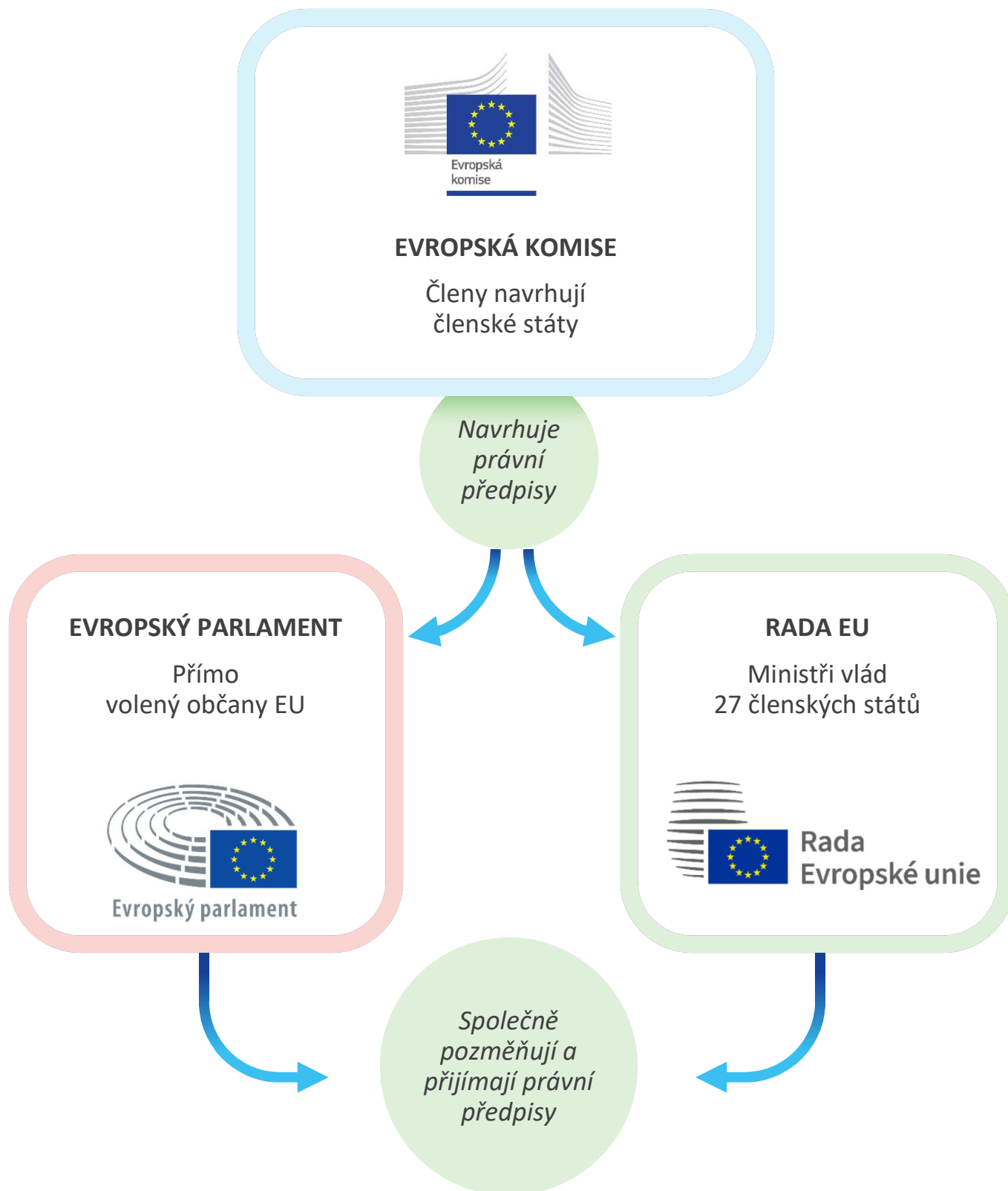
OBLASTI ČINNOSTI EU (výběr)

Výlučná pravomoc	Sdílená pravomoc	Podpůrná pravomoc
Celní unie	Jednotný trh	Veřejné zdraví
Pravidla hospodářské soutěže	Zaměstnanost a sociální věci	Průmysl
Měnová politika	Zemědělství	Kultura
Obchod	Rybolov	Cestovní ruch
Mořské rostliny a živočichové	Životní prostředí	Vzdělávání a odborná příprava, mládež a sport
	Ochrana spotřebitele	Civilní ochrana
	Doprava	Správní spolupráce
	Transevropské sítě	
	Energetika	
	Spravedlnost	
	Základní práva	
	Migrace a vnitřní věci	
	Veřejné zdraví	
	Výzkum a vesmír	
	Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc	

Další informace:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_cs

PROCES TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU

© Evropská unie, 2025

Opětovné použití je povoleno pod podmínkou uvedení zdroje. Politika opakovaného použití dokumentů Evropské komise je upravena rozhodnutím 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

PDF ISBN: 978-92-68-03873-4

doi: 10.2792/087883

KA-01-25-010-CS-N

Úřad pro publikace
Evropské unie

Evropská
občanská
iniciativa